

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ФАКУЛЬТЕТ № 2
КАФЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА**

РОБОЧА ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни
УКРАЇНСЬКА МОВА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ
*обов'язкових компонент
освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти***

Галузь знань – **08 – Право**
Спеціальність – **081 – Право**
Спеціалізація – **Поліцейські**

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол № 7 від 30.08.2023

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 2
Протокол № 7 від 29.08.2023

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та
соціально-економічних дисциплін
Протокол № 7 від 30.08.2023

Розглянуто на засіданні кафедри українознавства факультету № 2
(*протокол № 8 від 29.08.2023*)

Розробник:

1. Старша викладачка кафедри українознавства факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ **Сльнікова Н. І.**

Рецензенти:

1. Старша викладачка кафедри української лінгвістики, літератури та методики
навчання Харківської гуманітарно-педагогічної академії, кандидатка
філологічних наук **Гарюнова Ю. О.**

2. Завідувач кафедри українознавства факультету № 2 Харківського
національного університету внутрішніх справ, доктор філологічних наук,
професор **Чорний І. В.**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 10	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Навчальний курс – 1 Семестр – 1 Підсумковий контрольний захід: 1 семестр – екзамен
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання Лекції – 0 ; Практичні заняття – 44 ; Самостійна робота – 76 ; Індивідуальні завдання (контр. робота) – 1/1 Реферати – 1/1		заочна форма навчання (не заплановано)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2. 1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування» є формування комунікативної компетентності курсантів; набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей здобувачів вищої освіти та спонукає до самореалізації майбутніх правоохоронців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця; вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері правника..

2. 2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Українська мова професійного спрямування» є:

- ❖ формування чіткого і правильного розуміння ролі державної мови у професійній діяльності;
 - ❖ оволодіння теоретичними основами української мови професійного спрямування як комунікативної системи;
 - ❖ опанування стильової диференціації мови правничої науки;
 - ❖ забезпечення досконалого володіння нормами сучасної української літературної мови;
 - ❖ вироблення навичок самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
 - ❖ розвиток творчого мислення курсантів;
 - ❖ виховання поваги до української літературної мови, до мовних традицій;
 - ❖ формування навичок оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів;
 - ❖ усебічне сприяння розвитку культури індивідуального професійного мовлення курсантів і слухачів;
 - ❖ свідоме засвоєння суспільно визнаних норм мовленнєвої поведінки залежно від мети й обставин спілкування;
- підвищення мовленнєвої компетентності правоохоронців узагалі та професійної зокрема.

2. 3. Міждисциплінарні зв'язки:

«Українська мова професійного спрямування» тісно взаємопов'язана із такими дисциплінами: «Сучасна українська літературна мова», «Історія та культура України», «Юридичне документознавство», «Культура професійного мовлення», «Риторика», «Теорія держави та права», «Юридична деонтологія», «Психологія», «Основи професійної етики», «Філософія», «Превентивна (профілактична) поліцейська діяльність», «Інформаційні технології» тощо.

Очікувані результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- ❖ стан розвитку загальнонаціональної української мови та її структуру;
- ❖ відмінності між мовою та мовленням;
- ❖ функції мови як засобу формування та трансляції думки;
- ❖ мовну ситуацію та мовну політику, мовне законодавство України;
- ❖ соціально-стилістичне диференціювання сучасної української літературної мови, комунікативні якості мовлення та норми української літературної мови у професійному спілкуванні.
- ❖ особливості усного та писемного мовлення, правила продукування текстів різних ділових жанрів;
- ❖ мовний етикет спілкування;
- ❖ важкі для засвоєння мовні норми орфографії, граматики, пунктуації;
- ❖ особливості правознавчої лексики;

- ❖ правниче термінознавство, місце правничих термінів у лексичній системі української мови;
- ❖ відомості про правничі терміни, професіоналізми, номенклатурні назви;
- ❖ найбільш поширені в правознавчій практиці мовні штампи, кліше;
- ❖ офіційно-діловий і науковий стилі як різновиди української літературної мови, їхні структуру, особливості та риси;
- ❖ лексикографічні джерела правничого спрямування; особливості правничого перекладу; специфіку наукової літератури тощо.

уміти:

- ❖ спілкуватися українською літературною мовою, добираючи потрібні засоби мови залежно від умов і мети професійного спілкування;
- ❖ вибудовувати своє мовлення відповідно до мовних, комунікативних, етичних норм;
- ❖ аналізувати своє мовлення крізь призму нормативності, доречності й доцільності;
- ❖ усувати помилки та недоліки у своєму усному та писемному мовленні;
- ❖ характеризувати правове регулювання мовної ситуації в Україні;
- ❖ виявляти навички публічного мовлення у сфері професійної комунікації правника;
- ❖ висувати заходи щодо розроблення оптимальної стратегії проведення ділових переговорів і виявлення готовності до постановки конструктивних рішень;
- ❖ застосовувати правничу лексику в професійному мовленні;
- ❖ вирізняти професійні тексти за їхніми стильовими ознаками;
- ❖ аналізувати та коригувати фахові тексти відповідно до норм української літературної мови;
- ❖ доцільно й грамотно використовувати професійну термінологію;
- ❖ користуватися різними видами словників, довідковою літературою й іншими допоміжними джерелами, передусім правничого спрямування, потрібними для самостійного вдосконалення мовної культури.
- ❖ здійснювати компетентний пошук потрібної інформації за інтернетними ресурсами.

1.4. Форма підсумкового контролю – екзамен.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в галузі правничої діяльності
-----------------------------------	--	---

Загальні компетентності	ЗК 1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК 2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК 3.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК 4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК 6.	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
	ЗК 7.	Здатність навчатися й опановувати сучасні знання.
	ЗК 8.	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК 9.	Здатність працювати в команді.
	ЗК 10.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК 12.	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
	ЗК 13.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
	ЗК 14.	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
	ЗК 15.	Прагнення до збереження навколишнього середовища.
Спеціальні компетентності	СК 3.	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
	СК 16.	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їхнього правового характеру та значення.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування

Предмет курсу «Українська мова професійного спрямування», його основні завдання. Специфіка курсу порівняно з іншими навчальними

дисциплінами. Мова як генетичний код нації, засіб пізнання, мислення, спілкування, як показник рівня культури людини. Особливості мови юрисдикційного процесу. Державна мова в Україні, її функції. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Поняття та складові частини загальнонаціональної мови, причини й умови їх формування. Літературна мова – показник розвиненості нації. Ознаки літературної мови, основні етапи її становлення та розвитку. Мова професійного спілкування правоохоронця як функціональний різновид української літературної мови. Усна й писемна форми вияву мови у правовій сфері. Типові помилки в усному мовленні та шляхи їх виправлення. Усна й писемна форми вияву мови у правовій сфері: порівняльна характеристика. Сучасні тенденції розвитку мови в правничій сфері.

Тема 2. Стилi сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні правника

Дещо з історії становлення української мови і літературної мови зокрема. Поняття функціонального стилю. Функціональні стилі сучасної української літературної мови, причини їх існування. Основні ознаки кожного зі стилів; приклади різностильових текстів. Причини стилістичних помилок.

Тема 2. 1. Професійна сфера правника як інтеграція офіційно-ділового, наукового та розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності

Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів. Поняття «професійної» мови. Спільні метатекстові одиниці для зазначених стилів. Комунікативна досконалість мовлення правника. Комунікативна компетентність як основа професійної підготовки правника.

Текст як форма реалізації мовної професійної діяльності. Основні ознаки тексту. Види зв'язку елементів і компонентів тексту.

Тема 3. Мовна, мовленнєва та комунікативна компетентності правоохоронця

Компетенція та компетентність: відмінність понять. Мовна, мовленнєва, комунікативна компетентності. Культура мовлення в житті професійного комунікатора. Основні ознаки культури мовлення: унормованість, логічність, точність, змістовність, доречність, адекватність, естетичність, поліфункціональність, багатство, виразність, чистота. Культура мови і культура мовлення в професійній діяльності правоохоронця.

Тема 4.1. Нормативні засади мови професійного спрямування правника

Мовні норми та їх практичне застосування у професійній практиці правоохоронця. Норма та правило. Норми літературної мови, їх різновиди. Ознаки мовних норм. Класифікація та характеристика норм української літературної мови. Особливості їх застосування в мовній практиці

правоохоронця. Словники в професійному мовленні правоохоронця. Український правопис 2019 року – нова правописна кодифікація мови.

Теми 4.2. Орфоепічні норми. Акцентологічні норми

Характеристика звукового складу української мови. Основні правила української вимови. Милозвучність та евфонічність української мови. Випадки порушення орфоепічних норм. Історичні чергування голосних і приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.

Словесний наголос. Основні правила наголошування слів у сучасній українській мові (наголошування іменників, прикметників, числівників, займенників, дієслів). Наголошування прізвищ. Фразовий наголос.

Тема 4.3. Лексичні норми

Лексичні засоби професійного спілкування. Слово і його лексичне значення. Лексика української мови з погляду її походження і вживання. Пряме й переносне значення слова. Полісемія, омонімія, синонімія, антонімія, паронімія у професійному мовленні правоохоронця. Соціальні діалектизми (жаргон, аргі, сленг, обценна лексика). Територіальні діалектизми. Суржик і двомовність. Фразеологія у правничій сфері. Мовні штампи та канцеляризми. Плеоназм і тавтологія.

Тема 4.4. Словотвірні норми

Способи словотвору. Нормативність творення відтопонімних назв. Особливості творення деяких прикметників. Творення, правопис і відмінювання імен по батькові в сучасній українській літературній мові. Суфіксальні моделі, що позначають назви мешканців населених пунктів України (катойконіми) і різних народів (етноніми). Правила творення фемінітивів. Найпоширеніші помилки на словотвірному рівні.

Тема 4.5. Морфологічні норми

Нормативність уживання форм роду, числа, відмінка іменників. Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників I, II, III, IV відмін. Стилiстичні функції і вживання кличного відмінка. Відмінювання іменників, які перебувають поза відмінами.

Нормативність уживання граматичних форм прикметників. Поділ прикметників на групи за значенням. Вищий і найвищий ступені порівняння якісних прикметників. Особливості вживання синтетичних і аналітичних форм вищого і найвищого ступенів якісних прикметників. Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень прикметників твердої та м'якої групи.

Відмінювання числівників. Уживання збірних числівників. Особливості поєднання іменників з числівниками. Відмінювання і правопис складених числівників. Відмінювання і правопис неозначено-кількісних, збірних, дробових і порядкових числівників.

Нормативність уживання граматичних форм займенника. Відмінювання і

правопис особових та зворотного займенника. Паралельні відмінкові форми. Прийменники при особових займенниках у непрямих відмінках.

Нормативність уживання граматичних форм дієслова. Творення і правопис дієприкметників в українській мові (суфікси *-уч-* (*-юч-*), *-ач-* (*-яч-*), *-л-*, *-н-*, *-ен-*, *-ан-* (*-ян-*)). Творення правопис дієприслівників (суфікси *-учи* (*-ючи*), *-ачи* (*-ячи*), *-ши*, *-вши*). Написання *и* у суфіксах дієприслівників недоконаного виду та закінчення *і* – у називному відмінку множини активних дієприкметників теперішнього часу.

Особливості творення прислівників. Написання прислівників разом і через дефіс. Правопис прислівникових сполучень. Написання *не*, *ні* у прислівниках. Написання *н*, *nn* у прислівниках.

Порушення норм у вживанні прийменників. Синонімія прийменникових конструкцій.

Тема 4.6. Орфографічні норми

Уживання м'якого знака. Вживання апострофа. Подвоєння та подовження приголосних в українській мові. Відтворення слов'янських власних назв українською мовою. Складні випадки уживання великої літери. Написання складних іменників, прикметників, прислівників. Особливості українського правопису – 2019.

Тема 4.7. Синтаксичні норми

Синтаксис як розділ мовознавства, що вивчає граматичну будову словосполучень і речень. Характер синтаксичних зв'язків між словами. Порядок слів у реченні. Координація присудка з підметом. Деякі випадки керування в реченні. Використання однорідних членів речення. Вживання складних речень у мовленні правників. Дієприкметникові й дієприслівникові звороти, вставні слова, конструкції, звертання. Найтипівіші синтаксичні помилки як результат інтерференції російської та української мов.

Тема 4.8. Пунктуаційні норми

Розділові знаки у простому й складних реченнях. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при однорідних членах речення. Відокремлені члени речення. Розділові знаки при уточнювальних членах речення. Розділові знаки в реченнях із прямою мовою та цитатами.

Тема 4.9. Стилiстичні норми

Регулювання вживання мовних засобів відповідно до мовного стилю. Основні принципи стилістичного редагування тексту професійного спрямування правоохоронця. Проблеми перекладу російськомовної документації українською мовою.

Тема 5. 1. Культура усного фахового спілкування правоохоронця

Культура мови як навчальна дисципліна. Культура мови й культура мовлення. Основні поняття культури мови. Ознаки професійної культури. Культура мовлення правника як складник його професійної компетенції. Співвідношення термінів професійне мовлення і ділове мовлення. Етапи становлення й розвитку культури професійного спілкування. Шляхи підвищення особистої культури мовлення.

Тема 5. 2. Процес спілкування та його складові.

Сутність спілкування як процесу. Функції спілкування. Аспекти спілкування. Перцептивний аспект спілкування. Комунікативний аспект спілкування. Інтерактивний аспект спілкування. Моделі спілкування: інформаційна, переконувальна, експресивна, сугестивна, ритуальна.

Невербальні засоби спілкування.

Тема 6. Професійне спілкування правників: складові, види, функції, основні типи й етапи

Професійне спілкування правоохоронців. Види професійного контакту правоохоронців під час спілкування. Функції професійного спілкування правоохоронців. Види професійного спілкування правників. Основні типи спілкування правників. Етапи професійного спілкування правоохоронців із правопорушниками. Способи впливу на співбесідника під час безпосереднього спілкування. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування правника: бесіда, консультація, нарада, прийом відвідувачів тощо. Основні закони спілкування. Стратегії спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Особливості спілкування з дітьми. Особливості спілкування з літніми людьми й інвалідами. Види запитань, які використовують поліцейські у професійному спілкуванні. Профілактичні бесіди.

7. Публічний виступ.

Етапи підготовки та композиційні складові промови

Публічний виступ перед аудиторією як важливий засіб комунікації переконання. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконання. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу.

Етапи підготовки публічного виступу. Складові частини виступу: підготовка (визначення теми й плану, збір матеріалу, укладання конспекту, види конспектів, репетиція виступу), виголошування промови (особливості вступу, основної і висновкової частин), відгук про виступ (оцінка під час виступу, у процесі запитань і відповідей, безпосередньо після виступу, подальший відгук). Дещо про передумови успіху виступу: цікавість, темп говоріння, місце виступу, знання аудиторії, знання теми тощо.

Презентація як різновид публічного мовлення. Типи презентацій. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації.

Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання. Культура слухання.

Тема 8. 1. Мовленнєвий етикет правника у професійній діяльності

Поняття мовленнєвого етикету. Мовний, мовленнєвий, спілкувальний етикет. Стандартні етикетні ситуації. Парадигма мовних формул. Різновиди мовного етикету. Особливості і критерії вибору потрібної форми. Мовний етикет у ділових ситуаціях. Мовний етикет як показник відповідних ділових стосунків між людьми.

Властивості мовного етикету. Різновиди і критерії вибору потрібного шаблону. Причини порушення мовного етикету. Тональності спілкування (нейтральна, фамільярна тощо).

Конфлікти в спілкуванні: сутність і причини виникнення. Джерела конфліктів. Типи конфліктів. Основні види конфліктогенів. Типи конфліктних особистостей. Подолання конфліктів під час спілкування. Стили розв'язання міжособистісних конфліктів.

Тема 8. 2. Культура мови в інтернет-комунікації

Культура мови в інтернет-комунікації. Нормативна та девіантна комунікація. Мова ворожнечі як загроза інформаційної безпеки інтернет-комунікації. Правила нетикету. Медійна грамотність і критичне мислення майбутніх правоохоронців.

Тема 9. 1. Українська термінологія у професійному спілкуванні правоохоронця

Української правничої термінології: історія становлення і джерела формування. Сучасний стан української правничої термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії.

Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. Термінологія обраного фаху.

Тема 9. 2. Структурна та лексико-семантична характеристика термінів правничого спрямування

Способи творення термінів. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів. Полісемія, омонімія, синонімія, антонімія в українській термінології. Джерела поповнення української термінології.

Українські електронні термінологічні словники.

Тема 10. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні

Становлення і розвиток наукового стилю української мови. Особливості наукового тексту та професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю. Оформлювання результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як важливі засоби організації розумової праці. Анотування та реферування наукових текстів. Стандартні мовні кліше для написання наукової

роботи. Тези та правила їх укладання. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання покликань. Реферат як жанр академічного письма. Складові реферату. Етика наукових публікацій. Академічна доброчесність з позицій антиплагіатної експертизи.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1.1. РОЗПОДІЛ ЧАСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

(ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					
	Всього	з них:				
		лекції	Семінарські	Практичні заняття	Лабораторні	Самостійна робота
Семестр № 1						
Тема № 1. Державна мова – мова професійного спілкування	4	-	-	2	-	2
Тема 2. Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні правника	4	-	-	2	-	2
Тема 2. 1. Професійна сфера правника як інтеграція офіційно-ділового, наукового та розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності	4	-	-	2	-	2
Тема 3. Мовна, мовленнєва та комунікативна компетентності правоохоронця	4	-	-	2	-	2
Тема 4. 1. Нормативні засади мови професійного спрямування правника	4			2		2
Теми 4. 2. Орфоепічні норми. Акцентологічні норми	4			2		2
Тема 4. 3. Лексичні мовні норми	5	-	-	1	-	4
Тема 4. 4. Словотвірні мовні норми	3	-	-	1	-	2
Тема 4. 5. Морфологічні мовні норми	14	-	-	4	-	10
Тема 4. 6. Орфографічні мовні норми	6	-	-	2	-	4

Тема 4. 7. Пунктуаційні мовні норми	3	-	-	1	-	2
Тема 4. 8. Синтаксичні мовні норми	5	-	-	1	-	4
Тема 4. 9. Стилiстичні мовні норми	6	-	-	2		4
Тема 5. 1. Культура усного фахового спілкування. Основні поняття й ознаки культури мови	4	-	-	2	-	2
Тема 5. 2. Процес спілкування та його складові	6	-	-	2	-	4
Тема 6. Професійне спілкування правників: складові, види, функції, основні типи й етапи	6	-	-	2	-	4
Тема 7. Публічний виступ. Етапи підготовки та композиційні складові промови	8	-	-	2	-	6
Тема 8. 1. Мовленнєвий етикет правника у професійній діяльності	4	-	-	2	-	2
Тема 8. 2. Культура мови в інтернет-комунікації	6	-	-	2	-	4
Тема 9. 1. Українська термінологія у професійному спілкуванні правоохоронця	4	-	-	2	-	2
Тема 9. 2. Структурна та лексико-семантична характеристика термінів правничого спрямування	4	-	-	2	-	2
Тема 10. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	12	-	-	4	-	8
Усього за весь термін навчання:	120	-	-	44	-	76

**4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)
(Не заплановано)**

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема № 1. <i>Державна мова – мова професійного спілкування</i>		
1. Проаналізуйте історичні періоди розвитку України, коли українська мова була державною.	2. Мова та мислення: взаємозв'язок цих понять.	1. Ажнюк Б. М. Мовна політика: Україна і світ : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 420 с. 2. Гриценко П. Українська мова: державна і державотворча. Український інформаційний простір. 2018. № 1. С. 32–42. 3. Єльнікова Н. І. До проблеми перемикання мовного коду. Україна на шляху державотворення : історія та сучасність : Всеукраїнська науково-практична

	<p>3. Інтерференція та перемикавання мовного коду.</p> <p>4. Мова – основа нації, наша зброя: мовне питання під час війни.</p> <p>5. Поняття мовної ситуації, мовної культури та мовної екології.</p>	<p>конференція, 26 травня 2016 р. : [до 25-ї річниці незалежності України]. Харк. держ. Ун-т харчування та торгівлі. – Х. : ХДУХТ. 2016. С. 249–250.</p> <p>4. Єльнікова Н. І. Неологізми у медіатекстах періоду воєнного стану в Україні. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фіз. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. С. 298–301.</p> <p>5. Занкевич Н. В. Мовні відносини як об'єкт конституційно-правового регулювання. Форум права. 2020. № 5. С. 49–59.</p> <p>6. Конституція України. К., 1996.</p> <p>7. Кравчук В., Бегош О. Державна мова як визначальна ознака держави. Актуальні проблеми правознавства. 2021. № 4 (28). С. 6–10.</p> <p>8. Куць Ю. О., Сергєєва О. Ю. Сучасна державна мовна політика України: європейський вимір. Теорія та практика державного управління. 2019. № 3 (66). С. 16–23.</p> <p>9. Макарець Ю. С. Статус і стан української мови в незалежній Україні: соціолінгвістичний вимір. Київ : ЛАТ&К, 2019. 209 с.</p> <p>10. Нелюба А. М. Термінологія мовного законодавства: між минулим і майбутнім. Вісник Львівського університету. Серія філологічна. 2017. Вип. 64 (1). С. 310–319.</p> <p>11. Ткаченко Є. В. Конституційно-правове регулювання мовних відносин : монографія. Харків : ФІНН, 2010. 336 с.</p> <p>12. Фаріон І. Д. Ліберально-гібридна модель мовного питання в Законі України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Записки з українського мовознавства. 2019. Т. 2, вип. 26. С. 109–119.</p> <p>13. Чорний І. В., Єльнікова Н. І. Правове регулювання української мови як державної в українській освітній сфері. Право і безпека. Т. 88. № 1. ХНУВС, 2023. С. 88–98.</p>
	<p>Тема № 2. <i>Стили сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні</i></p>	

	<p>1. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності.</p> <p>2. Епістолярний стиль в сучасній українській літературній мові ХХІ ст.</p> <p>3. Вплив художньої літератури на формування мовної компетенції.</p>	<p>1. Дудик П. С. Стилїстика української мови : навч. посіб. для студ. Вузів. К. : Академія, 2005. 368 с.</p> <p>2. Бибик С. П. Динаміка поняттєвого змісту терміна епістолярний стиль. Термінологічний вісник. Вип. 6. 2021. С. 128–137.</p> <p>3. Білоус Н. М. Формування мовленнєвої компетенції в студентів філологів у процесі вивчення методики викладання української літератури. Методичний пошук: Викладацько-студентські наукові роботи з питань методики викладання мови і літератури. Житомир: Вид-во: ЖДУ ім. І. Франка, 2014. Випуск дванадцятий. Частина І. С. 45–51.</p> <p>4. Невська Ю. Епістолярний дискурс як віддзеркалення мовної особистості. Science and Education a New Dimension. Philology, V(39), Issue: 143, 2017. С. 45–49.</p> <p>5. Паніна Л. А. Стилєва палїтра сучасних літературних мов. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Фїлологічна». Випуск 57. 2015. С. 111–113.</p> <p>6. Радзїєвська Т. В., Пещак М. М. Текст як засіб комунїкації. НАН України, Інститут української мови. 2-е вид., стер. К. : Наук. думка, 1998. 191 с.</p> <p>7. Симоненко Т. В. Теорія і практика формування професійної мовнокомунїкативної компетенції студентів фїлологічних факультетів: Монографія. Черкаси: Брама, 2006. 330с.</p> <p>8. Якубовська М., Будзїнська В. Роль художньої літератури у формуванні мовленнєвої компетентності сучасного студента. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. Том 2. № 23. 2019. С. 47–52.</p>
	<p>Тема № 3. Мовна, мовленнєва та комунїкативна компетентності правоохоронця</p>	
	<p>1. Мотиваційне підкрїплення професійної мовленнєвої поведінки правника.</p>	<p>1. Єльнікова Н. І. Формування мовної компетенції у майбутніх правоохоронців при викладанні навчальної дисциплїни «Українська мова професійного спрямування». Мовна підготовка поліцейських: традиції, перспективи та зарубїжний досвід: Матеріали Міжнародного круглого столу з</p>

	<p>2. Комуникативна компетентність у професійній діяльності правоохоронця.</p>	<p>нагоди 100-річчя Одеського державного університету внутрішніх справ (04 серпня 2022 року). Одеса: ОДУВС, 2022. С. 35–39.</p> <p>2. Корніяка О. М. Розвиток комуникативної компетентності фахівця : традиції та інновації. Психолінгвістика. 2012. Вип. 10. С. 56–64.</p> <p>3. Косаревська О. В., Боксгорн А. В. Роль комуникативної компетентності в професійній діяльності працівника національної поліції України. Матеріали Науково-практичної конференції до Міжнародного дня англійської мови в ООН «Актуальні питання розвитку комунікації в професійній діяльності правоохоронних органів: виклики ХХІ століття» 11 травня 2022 року. Одеса: ОДУВС, 2022. С. 18–22.</p> <p>4. Перцева В. А., Шкуропатська Д. В. Мовна компетенція майбутнього юриста. Україна на шляху державотворення: історія та сучасність: Всеукраїнська НПК, 26 травня 2016 р. Харків : ХДУХТ, 2016. С. 263–264.</p> <p>5. Токарська А. С., Балинська О. М. Проблеми формування та реалізації комуникативної компетентності правника / правоохоронця. Право і суспільство. 2020. № 4. С. 29–34.</p> <p>6. Царьова І. В., Грицай І. О. Культура професійного мовлення юриста : навчальний посібник. К.: «Хай"Тек Прес», 2017. 140 с.</p>
	<p>Тема № 4. Нормативні засади мови професійного спрямування правника</p>	
	<p>1. Мовна норма – категоріальне поняття культури мови.</p> <p>2. Збереження нормативності культури мовлення в умовах білінгвізму.</p> <p>3. Український правопис: традиції і сучасність.</p> <p>4. Фонетика й орфоепія. Звуковий склад мови. Поняття</p>	<p>1. Береза Т. Гарна мова – одним словом: словник вишуканої української мови. Львів, 2017. 420 с.</p> <p>2. Єльнікова Н. І. Мова як відображення соціальних змін у суспільстві. Актуальні проблеми сучасної філології та методики викладання мов у вишах. Матеріали II Всеукраїнської конференції. 2019. С. 40–42.</p> <p>3. Єльнікова Н. І. Мовлення молоді як лінгвістичний феномен. Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 13-14 липня 2020 року. Львів : Львівський науковий форум, 2020. С. 54–55.</p>

<p>фонеми. Співвідношення звука і букви. Склад. Поділ на склади. Фонетична транскрипція. 5. Літературна норма вимови голосних звуків української мови. 6. Основні принципи класифікації українських приголосних. Літературна норма вимови приголосних звуків української мови. 7. Асиміляція приголосних, її різновиди. Дисиміляція приголосних, її різновиди. Проблема подовження і подвоєння приголосних звуків у лінгвістичній літературі. Спрощення в групах приголосних. Інші звукові зміни. 8. Історія української акцентології. Аспекти дослідження наголосу. 9. Типи наголосу залежно від засобів виділення одиниць звучання. Головний та побічний наголос. Дублетні наголоси. Функціональні особливості</p>	<p>4. Єльнікова Н. І. Неологізми у медіатекстах періоду воєнного стану в Україні. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фіз. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. С. 298–301. 5. Єльнікова Н. І. Просторічна лексика у системі сучасної української мови / XI Міжнародна науково- практична конференція «Культурне розмаїття: матеріальна та нематеріальна культура різних країн світу». Зб. матеріалів конференції. Т. 11. Харків : ХНУРЕ, 2019. С. 47–48. 6. Єльнікова Н. І. Семантичні особливості жаргонних номінацій людини / Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави: тези доп. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 листопада 2018 р.). Харків: ХНУВС, 2018. С. 305– 307. 7. Єльнікова Н. І. Соціолінгвістичні особливості функціонування молодіжного сленгу у курсантському середовищі. Харківський національний університет внутрішніх справ: 25 років досвіду та погляд у майбутнє (1994–2019 рр.) : зб. тез доп. на міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя створення ун-ту, Харків, 22 листоп. 2019 р. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. С. 169–171. 8. Єльнікова Н. І. Стійкі мовні одиниці в усному професійному мовленні правоохоронців. Шлях успіху і перспективи розвитку (до 26 річниці заснування Харківського національного університету внутрішніх справ) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 20 листоп. 2020 р.) / [редкол.: Д. В. Швець (голова), О. М. Бандурка, С. М. Гусаров та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2020. С. 191–193. 9. Єльнікова Н. І. Типові помилки у мовленні правоохоронців. Харківський національний університет внутрішніх справ: 20 років у статусі національного : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 2 берез. 2021 р.)] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. С. 391–393.</p>
---	--

	<p>наголосу.</p> <p>10. Наголошування іменників.</p> <p>Наголошування прикметників і займенників.</p> <p>Наголошування числівників.</p> <p>Наголошування дієслів.</p> <p>Наголошування прислівників.</p> <p>Наголошування службових частин мови.</p> <p>11. Особливості наголошування складних слів.</p> <p>12. Лексична норма, її просторова і часова глибина. Динаміка лексичної норми. Способи перенесення значень слів.</p> <p>13. Основні історичні шари слів у лексичному складі української мови. Лексичні запозичення зі слов'янських мов. Старослов'янізми. Слова, запозичені з неслов'янських мов. Етимологія іншомовних слів та власне українських.</p> <p>14. Словники іншомовних слів.</p> <p>15. Лексика української мови за сферами вживання: стилістично-нейтральна</p>	<p>10. Єльнікова Н. І. Формування та розвиток орфоепічної компетенції в майбутніх працівників правоохоронних органів. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 16 – 18 березня 2023 р.) / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. С. 743–746.</p> <p>11. Єльнікова Н. І. Фразеологія у професійному мовленні правоохоронців. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2019. С. 305–307.</p> <p>12. Єльнікова Н. І. Частотність уживання фемінітивів в апараті МВС. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листоп. 2020 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. С. 261–263.</p> <p>13. Єльнікова Н. І., Ісаєва О. В. Аббревіація в мовленні курсантів-правоохоронців. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави: тези доп. XI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 9 груд. 2022 р.). Вінниця, 2022. С. 218–219.</p> <p>14. Єщенко Т. А. Теорія і практика професійної комунікації. Львів : Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2019. 65 с.</p> <p>15. Загнітко А. П., Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк, 2004. 480 с.</p> <p>16. Клак О. С. Практикум з української мови за професійним спрямуванням : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 152 с.</p> <p>17. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура фахової мови : Навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2007. 360 с.</p> <p>18. Нелюба А. Професійна мова юриста. Х., 2002. 207 с.</p> <p>19. Скопненко О. І. Український правопис: традиції і сучасність (малі штрихи до великої історії). Вісн. НАН України, 2020, № 3. С. 78–87.</p> <p>20. Українська мова (за правознавчим спрямуванням): навчальний посібник /</p>
--	---	---

	<p>(міжстильова) і стилістично забарвлена (книжна, розмовна, просторічна, термінологічна, емоційнозабарвлена лексика, професіоналізми, діалектизми, жаргонізми, арготизми).</p> <p>16. Лексика, територіально обмежена в ужитку (діалектизми), аспекти її вивчення. Просторіччя.</p> <p>17. Жаргонізми, вульгаризми, арготизми та їхнє стилістичне використання.</p> <p>18. Омоніми, їх різновиди.</p> <p>19. Синоніми. Типи синонімів. Синонімічний ряд.</p> <p>20. Антоніми, їх види. Антонімічні пари.</p> <p>21. Пароніми, їх різновиди. Стилiстичнi функцiї паронiмiв.</p> <p>22. Уникнення мовних штампів і канцеляризмів.</p> <p>23. Характеристика словників синонімів, антонімів, омонімів, паронімів.</p> <p>24. Проблема міжмовної омонімії та паронімії.</p>	<p>О. А. Лисенко, В. М. Пивоваров, Л. М. Сідак та ін. Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2014. 340 с.</p> <p>21. Українська мова за професійним спрямуванням [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів технічних спеціальностей освітньокваліфікаційного рівня «бакалавр» / НТУУ «КПІ» ; уклад. Ю. Л. Бондаренко. Київ : НТУУ «КПІ», 2014. 152 с.</p> <p>22. Українська мова за професійним спрямуванням. Навчальний посібник / В. Ю. Підгурська, І. В. Голубовська. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 192 с.</p> <p>23. Українська мова професійного спрямування (Мовні норми). Єльнікова Н. І., Голопич І. М., Полтавська Д. В. Харків: ХНУВС, 2019. 182 с.</p> <p>24. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Підручник. За програмою МОНУ. 4-те видання. К: Алерта, 2014. 696 с.</p>
--	--	--

	<p>25. Особливості активної та пасивної лексики.</p> <p>26. Неологізми: загальномовні, індивідуально-авторські.</p> <p>Функціонування неологізмів у засобах масової інформації.</p> <p>27. Застаріла лексика: архаїзми, історизми.</p> <p>28. Емоційно-експресивна лексика.</p> <p>29. Основні типологічні ознаки фразеологізмів.</p> <p>Семантична класифікація фразеологізмів.</p> <p>30. Фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення правничої сфери.</p> <p>31. Типи фразеологізмів за походженням та емоційно-експресивними функціями.</p> <p>32. Джерела української фразеології.</p> <p>33. Трансформація фразеологічних одиниць у правничих текстах.</p> <p>34. Норма і основні морфологічні категорії іменника: рід, число, відмінок.</p>	
--	--	--

	<p>35. Особливості відмінювання іменників I, II, III, IV відмін.</p> <p>36. Відмінювання прізвищ, імен, по батькові.</p> <p>37. Ступені порівняння прикметника.</p> <p>38. Відмінювання числівників.</p> <p>39. Числівник у фаховому мовленні правоохоронця.</p> <p>Особливості відмінювання.</p> <p>Зв'язок числівників з іменниками.</p> <p>40. Дієслово у професійному спілкуванні правоохоронців.</p> <p>Граматичні категорії та форми дієслова.</p> <p>41. Займенник у професійному спілкуванні правників.</p> <p>Особливості правопису і вживання.</p> <p>42. Прислівник.</p> <p>Особливості правопису і вживання.</p> <p>43. Службові частини мови.</p> <p>Особливості правопису і вживання прийменників, сполучників, часток.</p>	
--	---	--

	<p>44. Словосполучення як мінімальна одиниця синтаксису.</p> <p>45. Типові порушення синтаксичних норм, пов'язані з побудовою словосполучень правничого спрямування.</p> <p>46. Особливості координації присудка з підметом.</p> <p>47. Усунення помилок, пов'язаних із побудовою речень правничих текстів.</p> <p>48. Принципи української пунктуації.</p> <p>49. Кома в простому реченні.</p> <p>50. Кома в складному реченні.</p> <p>51. Правила вживання великої букви.</p> <p>52. Особливості правопису і перекладу прізвищ.</p> <p>53. Правопис географічних назв.</p> <p>54. Уживання апострофа.</p> <p>55. Уживання м'якого знака.</p> <p>56. Подвоєння та подовження в групах приголосних.</p> <p>57. Розділові знаки при прямій мові в реченні.</p>	
--	---	--

	Тема № 5. <i>Культура усного фахового спілкування</i>	
	<p>1. Особливості міжперсонального професійного спілкування та його форми.</p> <p>2. Паралінгвістичні засоби у спілкуванні.</p> <p>3. Мовні засоби спонукання (заохочення, висловлювання невдоволення тощо) в професійному спілкуванні.</p> <p>4. Гендерні аспекти спілкування.</p>	<p>1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. 342 с.</p> <p>2. Голопич І. М. Застосування правоохоронцями методу «Сторітелінг» у профілактичних бесідах із підлітками. Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference (Cambridge, October 29, 2021). Cambridge-Vinnitsia: P.C. Publishing House & European Scientific Platform, 2021. Vol. 2. P. 49–50.</p> <p>3. Голопич І. М. Етика професійного спілкування правоохоронця. 19-й Міжнародний молодіжний форум «Радиоелектроника и молодежь в XXI веке». Сб. матеріалів форуму. Т.11. Харків: ХНУРЕ, 2015. С. 83–85.</p> <p>4. Голопич І. М. Культура мовлення правоохоронця. 22-й Міжнародний молодіжний форум «Радиоелектрониката молодежь у XXI столітті». Зб. матеріалів форуму. Т. 11. Харків : ХНУРЕ, 2018. С. 28 – 29.</p> <p>5. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2003. 480 с.</p> <p>6. Єльнікова Н. І. Мобінг як вияв девіантної комунікації: лінгвістичний аспект. «Ad orbem per linguas. До світу через мови». Матеріали Міжнародної науково-практичної відеоконференції «Наративи сучасної України у світовій геополітиці», 18–19 травня 2023 року. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2023. С. 115–117.</p> <p>7. Єльнікова Н. І. Тролінг як амбівалентне явище в інтернет-комунікації курсантів-правоохоронців. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. X Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 27-й річниці створення Харків. нац. ун-ту внутр. справ (м. Харків, 19 листоп. 2021 р.) / МВС України, МОН України, ХНУВС. Харків. 2021. С. 282–284.</p>

		<p>8. Культура усного фахового спілкування правоохоронця / уклад. Єльнікова Н. І., Голопич І. М. Х., 2021. 260 с.</p> <p>9. Нелюба А. Професійна мова юриста. Х., 2002. 207 с.</p> <p>10. Оверчук О. Б. Культура мовлення як складова професійної культури поліцейського. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 6 груд. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Консультат. місія Європейського Союзу. – Харків : ХНУВС, 2019. С. 234–236.</p> <p>11. Царьова І. В., Грицай І. О. Культура професійного мовлення юриста : навчальний посібник. К.: «Хай"Тек Прес», 2017. 140 с.</p>
	<p>Тема № 6. Професійне спілкування правників: складові, види, функції, основні типи й етапи</p>	
	<p>1. Підвищена стресогенність професійному спілкуванню правників.</p> <p>2. Владний характер професійних повноважень правоохоронця.</p>	<p>1. Голопич І. М. Застосування правоохоронцями методу «Сторітелінг» у профілактичних бесідах із підлітками. Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference (Cambridge, October 29, 2021). Cambridge-Vinnitsia: P.C. Publishing House & European Scientific Platform, 2021. Vol. 2. P. 49–50.</p> <p>2. Голопич І. М. Етика професійного спілкування правоохоронця. 19-й Міжнародний молодіжний форум «Радиоэлектроника и молодежь в XXI веке». Сб. материалов форума. Т.11. Харьков: ХНУРЭ, 2015. С. 83–85.</p> <p>3. Голопич І. М. Культура мовлення правоохоронця. 22-й Міжнародний молодіжний форум «Радиоелектроніката моладь у XXI столітті». Зб. матеріалів форуму. Т. 11. Харків : ХНУРЕ, 2018. С. 28 – 29.</p> <p>4. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2003. 480 с.</p>

		<p>5. Єльнікова Н. І. Мобінг як вияв девіантної комунікації: лінгвістичний аспект. «Ad orbem per linguas. До світу через мови». Матеріали Міжнародної науково-практичної відеоконференції «Наративи сучасної України у світовій геополітиці», 18–19 травня 2023 року. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2023. С. 115–117.</p> <p>6. Єльнікова Н. І. Тролінг як амбівалентне явище в інтернет-комунікації курсантів-правоохоронців. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. X Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 27-й річниці створення Харків. нац. ун-ту внутр. справ (м. Харків, 19 листоп. 2021 р.) / МВС України, МОН України, ХНУВС. Харків. 2021. С. 282–284.</p> <p>7. Культура усного фахового спілкування правоохоронця / уклад. Єльнікова Н. І., Голопич І. М. Х., 2021. 260 с.</p> <p>8. Нелюба А. Професійна мова юриста. Х., 2002. 207 с.</p> <p>9. Оверчук О. Б. Культура мовлення як складова професійної культури поліцейського. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 6 груд. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Консультація місія Європейського Союзу. – Харків : ХНУВС, 2019. С. 234–236.</p> <p>10. Царьова І. В., Грицай І. О. Культура професійного мовлення юриста : навчальний посібник. К.: «Хай"Тек Прес», 2017. 140 с.</p>
	<p>Тема № 7. Публічний виступ. Етапи підготовки та композиційні складові промови. Гендерні особливості комунікативної поведінки</p>	
	<p>1. Діалог та його організація.</p>	<p>1. Голопич І. М. Застосування правоохоронцями методу «Сторітелінг» у профілактичних бесідах із підлітками. Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences:</p>

	<p>2. Функції оратора і їх втілення під час публічного виступу.</p> <p>3. Складові частини публічного виступу.</p> <p>4. Історія вітчизняного красномовства.</p>	<p>Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference (Cambridge, October 29, 2021). Cambridge-Vinnitsia: P.C. Publishing House & European Scientific Platform, 2021. Vol. 2. P. 49–50.</p> <p>2. Голопич І. М. Етика професійного спілкування правоохоронця. 19-й Міжнародний молодіжний форум «Радиоелектроника и молодежь в XXI веке». Сб. матеріалів форуму. Т.11. Харків: ХНУРЕ, 2015. С. 83–85.</p> <p>3. Голопич І. М. Культура мовлення правоохоронця. 22-й Міжнародний молодіжний форум «Радиоелектроника и молодежь в XXI столітті». Сб. матеріалів форуму. Т. 11. Харків : ХНУРЕ, 2018. С. 28 – 29.</p> <p>4. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2003. 480 с.</p> <p>5. Культура усного фахового спілкування правоохоронця / уклад. Єльнікова Н. І., Голопич І. М. Х., 2021. 260 с.</p> <p>6. Нелюба А. Професійна мова юриста. Х., 2002. 207 с.</p> <p>7. Оверчук О. Б. Культура мовлення як складова професійної культури поліцейського. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 6 груд. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Консультація місії Європейського Союзу. – Харків : ХНУВС, 2019. С. 234–236.</p> <p>8. Царьова І. В., Грицай І. О. Культура професійного мовлення юриста : навчальний посібник. К.: «Хай"Тек Прес», 2017. 140 с.</p>
	<p>Тема № 8.</p> <p><i>Мовленнєвий етикет правника у професійній діяльності</i></p>	
	<p>1. Історія виникнення етикету.</p> <p>2. Діловий і мовний етикет про особливості</p>	<p>1. Голопич І. М. Застосування правоохоронцями методу «Сторітелінг» у профілактичних бесідах із підлітками. Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the II International Scientific and</p>

	<p>офіційної поведінки чоловіка та жінки.</p> <p>3. Національно-культурна специфіка мовленнєвого етикету.</p> <p>4. Мовний «антиетикет» сучасного курсанта.</p>	<p>Practical Conference (Cambridge, October 29, 2021). Cambridge-Vinnytsia: P.C. Publishing House & European Scientific Platform, 2021. Vol. 2. P. 49–50.</p> <p>2. Голопич І. М. Етика професійного спілкування правоохоронця. 19-й Міжнародний молодіжний форум «Радіоелектроніка і молодь в ХХІ столітті». Сб. матеріалів форуму. Т.11. Харків: ХНУРЕ, 2015. С. 83–85.</p> <p>3. Голопич І. М. Культура мовлення правоохоронця. 22-й Міжнародний молодіжний форум «Радіоелектроніка і молодь у ХХІ столітті». Сб. матеріалів форуму. Т. 11. Харків : ХНУРЕ, 2018. С. 28 – 29.</p> <p>4. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: Навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2003. 480 с.</p> <p>5. Культура усного фахового спілкування правоохоронця / уклад. Єльнікова Н. І., Голопич І. М. Х., 2021. 260 с.</p> <p>6. Нелюба А. Професійна мова юриста. Х., 2002. 207 с.</p> <p>7. Оверчук О. Б. Культура мовлення як складова професійної культури поліцейського. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 6 груд. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Консультат. місія Європейського Союзу. – Харків : ХНУВС, 2019. С. 234–236.</p> <p>8. Царьова І. В., Грицай І. О. Культура професійного мовлення юриста : навчальний посібник. К.: «Хай"Тек Прес», 2017. 140 с.</p>
	<p>Тема №</p> <p>9. Українська термінологія у професійному спілкуванні правоохоронця</p>	
	<p>1. Складні випадки перекладу мовних кліше в юридичному мовленні.</p> <p>Калькування як</p>	<p>1. Єльнікова Н. І. Лексико-семантичні особливості юридичної термінології Сучасні проблеми соціально гуманітарних наук, (Харків, 2 червня 2017 р.) / МВС України, Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків : ХНУВС, 2017. С. 24–27.</p>

	<p>мовне явище. Шляхи уникнення мовних кальок.</p> <p>2. Вимоги стандартів України до побудови нових термінів.</p> <p>3. Інтернаціональні терміноелементи в сучасній юридичній термінології.</p>	<p>2. Єльнікова Н. І. Структурний аналіз юридичних термінів у сучасній українській літературній мові. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18 листоп. 2016 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2016. С. 79–82.</p> <p>3. Кочан І. М. Правнича термінологія крізь призму лінгвістики. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». 2014. № 791. С. 112 – 117.</p> <p>Кочан І.М. Українське термінознавство ХХІ ст. у кваліфікаційних працях. Термінологічний вісник. 2017. Вип. 4. С. 80 – 92</p> <p>4. Любченко М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: монографія. Харків: ТОВ «ВИДАВНИЦТВО ПРАВА ЛЮДИНИ», 2015. 280 с.</p> <p>5. Ус Г. О. Українська правнича термінологія в новітніх пошукових парадигмах. Південний архів: Зб. наук. праць. Філологічні науки. Вип. LXXIII. Херсон, 2018. С. 51 – 54.</p> <p>6. Фурт Д. В., Дмитрук Л. А. Термінологія: навчальний посібник [Текст] / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін; Д. В. Фурт, Л. А. Дмитрук. Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2020. 172 с.</p> <p>7. Царьова І. В. Мова і термінологія наукових досліджень у юриспруденції : навчальний посібник. Дніпро : Вид. «Інновація», 2019. 114 с.</p>
	<p>Тема № 10. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні</p>	
	<p>1. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті.</p> <p>2. Канали наукової комунікації в постмодерну епоху.</p>	<p>1. Мовні особливості наукового стилю: навчальний посібник / уклад. Чорний І. В., Перцева В. А., Голопич І. М. Харків, ХНУВС, 2019. 272 с.</p> <p>2. Навчально-методичні матеріали до семінарських занять із української мови професійного спрямування (Термінологія. Науковий стиль). Харків : ХНУВС, 2018. 45 с.</p> <p>3. Основи наукового мовлення. / уклад.: О. А. Бобер, С. А. Бронікова, Т. Д. Єгорова та ін.; За ред. І. М. Плотницької, Р. І. Ленди. К., 2012. С. 5–33.</p>

<p>3. Особливості наукової комунікації в юридичній сфері.</p> <p>4. Жанрові особливості наукового стилю.</p> <p>5. Лексико-стилістичні засоби наукового стилю.</p> <p>6. Особливості наукового етикету.</p> <p>7. Тези. Вимоги до оформлення тез.</p> <p>8. Анотація: її призначення та оформлення.</p> <p>9. Рецензія. Реквізити та призначення документа.</p> <p>10. Наукова стаття, її реквізити.</p> <p>11. Оформлення наукових робіт здобувачів вищої освіти (рефератів, курсових, дипломних та магістерських).</p> <p>12. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання покликань.</p>	<p>4. Перцева В. А. Способи реалізації суб'єктивності в науковому тексті. Харківський національний університет внутрішніх справ: 25 років досвіду та погляд у майбутнє (1994–2019 рр.): Збірник тез доповідей. Харків : ХНУВС. С. 353–355.</p> <p>5. Семеног О. М. Культура наукової української мови: навч. посіб. 2-ге видання. Київ : Академія, 2010. 213 с.</p> <p>6. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с.</p> <p>7. Царьова І. В. Мова і термінологія наукових досліджень у юриспруденції : навчальний посібник. Дніпро : Вид. «Інновація», 2019. 114 с.</p>
--	---

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

5.1.1. ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Українська мова – генетичний код нації.
2. Мовна особистість Івана Котляревського: від римача-початківця до зачинателя нової української літературної мови.
3. Т. Г. Шевченко в історії української літературної мови.
4. Роль Івана Франка у формуванні єдиної української літературної мови.

5. Суржик і його сприйняття курсантами-правоохоронцями.
6. Суржик як мовна гра.
7. Тролінг у соціальних мережах.
8. Флеймінг як лінгвістичне явище.
9. Інновації в мові сучасних українських інтернет-медіа.
10. Стилистично знижена лексика в мові блогерів.
11. Hate speech як проблема українського інформаційного простору.
12. Українська лайка: історія виникнення та сучасні реалії.
13. Правопис і відмінювання прізвищ в українській мові.
14. Проблеми реформування українського правопису.
15. Паронімія як мовне явище.
16. Складні випадки наголошування в українській мові.
17. Сленг як мовне явище.
18. Літературний білінгвізм: за і проти.
19. Жаргонна лексика сучасної української мови.
20. Мовні контакти України та Польщі.
21. Рідна мова в полікультурному просторі.
22. Мова рідного краю.
23. Історія словникарства в Україні.
24. Особливості написання прізвищ іншомовного походження.
25. Мовний етикет у професійному спілкуванні.
26. Складні випадки називання процесових понять.
27. Історія вітчизняного красномовства.
28. Інтернаціональні терміноелементи в сучасній юридичній термінології.
29. Складні випадки правопису географічних назв і назв мешканців населених пунктів.
30. Мовні засоби спонукання (заохочення, висловлювання невдоволення тощо) в професійному спілкуванні.
31. Українсько-російські міжмовні омоніми в текстах наукового стилю.
32. Роль І. Франка у створенні вітчизняної термінології.
33. Правнича лексика в «Руській правді».
34. Правнича лексика в «Повчанні дітям» Володимира Мономаха.
35. Правнича лексика в «Повісті временних літ».
36. Етимологія українських правничих термінів.
37. Діловий і мовний етикет про особливості офіційної поведінки чоловіка та жінки.
38. Складні випадки перекладу мовних кліше в юридичному мовленні. Калькування як мовне явище. Шляхи уникнення мовних кальок.
39. Вимоги стандартів України до побудови нових термінів.
40. Українська мова у справочинстві Великого Князівства Литовського.
41. Українська мова у справочинстві XVI – XVIII століть.
42. Тенденції розвитку української мови на сучасному етапі.
43. Засоби забезпечення статусу престижності української мови. Історичний досвід.

44. Комунікативні ознаки культури української мови. Мовні норми.
45. Труднощі української словозміни та словопоєднання.
46. Соціопсихолінгвістичний аспект культури мови.
47. Гендерні аспекти спілкування.
48. Роль невербальних засобів у формуванні іміджу фахівця.
49. Схожі жести – різне значення: національні особливості невербальної поведінки.
50. Кінесика як учення про жести.
51. Міміка як засіб невербальної комунікації.
52. Паралінгвістичні засоби спілкування.
53. Екстралінгвістичні засоби як знакова система невербальної комунікації.
54. Проксеміка як засіб невербальної комунікації.
55. Особливості нейролінгвістичного програмування.
56. Сучасні технології паблік рілейшнз.
57. Мовні засоби переконування.
58. Мовленнєві, стилістичні, композиційні і комунікативні принципи презентації.
59. Дискусія, полеміка, диспут як різновид суперечки.
60. Особливості текстів кадрово-контрактних документів.
61. Термінологія обраного фаху.
62. Становлення і розвиток наукового стилю української мови.
63. Анотування і реферування наукових текстів.
64. Науковий етикет. Наукова дискусія та її правила.
65. Науковці Слобожанщини: відомі постаті.
66. Видатні письменники рідного краю.
67. Формування читацької грамотності курсантів-правоохоронців.
68. Вплив художньої літератури на свідомість читача.
69. Харківські літературні тусовки: від Слему до Спілки письменників.
70. Калькування елементів близькоспоріднених мов. Переклад термінів.

5.1.2. ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ

Не заплановано

5.1.3. ТЕМИ НАУКОВИХ РОБІТ

Не заплановано

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методика викладання дисципліни «Українська мова професійного спрямування» передбачає оптимальне співвідношення теоретичних та практичних занять, що дозволяє отримати глибокі теоретичні знання, практичні уміння та навички з цього курсу. Курс «Українська мова професійного спрямування» порівняно з іншими предметами, що викладаються у правничому

навчальному закладі, має свої специфічні ознаки:

- курс належить до філологічних дисциплін і ніби «випадає» з кола фахових, безпосередньо ніби не пов'язаний із ними. Але матеріальна реалізація, втілення фахових знань правника відбуватиметься саме через використання державної мови і безпосередньо залежатиме від рівня його мовної підготовки;
- опанування курсу передбачає активізацію засвоєних у середній школі, в інших навчальних закладах знань із української мови, елементарних знань й умінь із професійного спілкування;
- з метою кращого засвоєння матеріалу, розширення його змісту теми практичних занять не завжди повторюють лекційні теми, але базуються на них;
- оскільки цей курс не можна викладати у відриві від інших наук, від інших суміжних мовознавчих дисциплін, то під час викладу тем розкриваються деякі загальномовні питання, правописні та орфоепічні норми української мови, психологічні засади професійного спілкування тощо.

Звичайно, такі та інші особливості спричиняють певні труднощі у викладанні. Щоб полегшити роботу курсантів і слухачів у вивченні матеріалу, зацікавити їх у виконанні завдань, передбачається:

- використання оптимальних методів навчання: наступності, від простого до складного, індивідуальний підхід тощо;
- застосування різноманітних форм навчальної діяльності: лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальна робота під керівництвом викладача, позааудиторна робота;
- впровадження в навчальний процес як старих, перевірених практикою здобутків, так і нових досягнень в лінгвістиці;
- встановлення зв'язку теоретичного матеріалу, здобутого на заняттях, із практикою перебування в ситуаціях професійних стосунків.

Для цього і новий матеріал практичних занять рекомендовано подавати за таким планом:

- актуалізація знань із запропонованої теми;
 - стислі теоретичні викладки щодо стилевих особливостей матеріалу запропонованої теми;
 - виконання конкретних завдань.
- У процесі викладання необхідно дотримуватися таких принципів:
- подавати матеріал у порівнянні (з іншими мовами, з іншими стилями, з іншими – нелітературними рівнями мови);
 - розглядати одиниці мови в контексті (кожен засіб мови добрий для конкретної ситуації);
 - орієнтуватися на практичне призначення виучуваного матеріалу (де, коли і за яких умов стануть у нагоді конкретні знання, конкретний матеріал).

Вид навчального заняття та їх класифікація	Тема, за якою проводиться	Кількість годин
Форми проведення практичного заняття		

Семінар-дискусія	Стили сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні правника	2
	Професійна сфера правника як інтеграція офіційно-ділового, наукового та розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності	2
Семінар-колоквіум	Мовленнєвий етикет правника у професійній діяльності	2
	Культура мови в інтернет-комунікації	2
Семінар-обговорення доповідей, рефератів	Культура усного фахового спілкування правоохоронця	2
	Публічний виступ. Етапи підготовки та композиційні складові промови	2
	Українська термінологія у професійному спілкуванні правоохоронця	2
Семінар-ділова гра	Професійне спілкування правників: складові, види, функції, основні типи й етапи	
Класичний семінар (із виступами студентів)	Державна мова – мова професійного спілкування	2
	Мовна, мовленнєва та комунікативна компетентності правоохоронця	2
	Нормативні засади мови правознавчого спрямування	2
	Орфоепічні норми. Акцентологічні норми	2
	Лексичні норми. Словотвірні норми	2
	Морфологічні норми	4
	Орфографічні норми	2
	Синтаксичні норми. Пунктуаційні норми	2
	Стилістичні норми	2
	Процес спілкування та його складові	2
	Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	4

7. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ І ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Предмет і завдання курсу «Українська мова професійного спрямування», його роль і значення у професійній діяльності правника.
2. Державна мова – мова професійного спілкування, її функції.
3. Мова як генетичний код нації, засіб пізнання, мислення, спілкування, як показник рівня культури людини.

4. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Державна мова в Україні.
5. Літературна мова – показник розвиненості нації. Ознаки літературної мови, основні етапи її становлення та розвитку.
6. Мова професійного спілкування правоохоронця як функціональний різновид української літературної мови.
7. Усна й писемна форми вияву мови у правовій сфері. Типові помилки в усному мовленні та шляхи їх виправлення.
8. Сучасні тенденції розвитку мови в правничій сфері.
9. Функціональні стилі сучасної української літературної мови, причини їх існування.
10. Художній стиль: сфера використання, основне призначення, підстилі, ознаки, мовностильові особливості.
11. Науковий стиль: сфера використання, основне призначення, підстилі, ознаки, мовностильові особливості.
12. Офіційно-діловий стиль: сфера використання, основне призначення, підстилі, ознаки, мовностильові особливості.
13. Публіцистичний стиль: сфера використання, основне призначення, підстилі, ознаки, мовностильові особливості.
14. Епістолярний стиль: сфера використання, основне призначення, підстилі, ознаки, мовностильові особливості.
15. Конфесійний стиль: сфера використання, основне призначення, підстилі, ознаки, мовностильові особливості.
16. Розмовний стиль: сфера використання, основне призначення, підстилі, ознаки, мовностильові особливості.
17. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.
18. Комунікативна досконалість мовлення правника. Комунікативна компетентність як основа професійної підготовки правника.
19. Текст як форма реалізації мовної професійної діяльності. Основні ознаки тексту. Види зв'язку елементів і компонентів тексту.
20. Компетенція та компетентність: відмінність понять. Мовна, мовленнєва, комунікативна компетентності.
21. Культура мовлення в житті професійного комунікатора. Основні ознаки культури мовлення.
22. Культура мови і культура мовлення в професійній діяльності правоохоронця.
23. Мовні норми та їх практичне застосування у професійній практиці правоохоронця. Норма та правило.
24. Норми літературної мови, їх різновиди. Ознаки мовних норм.
25. Класифікація та характеристика норм української літературної мови. Особливості їх застосування в мовній практиці правоохоронця.
26. Словники в професійному мовленні правоохоронця.
27. Український правопис 2019 року – нова правописна кодифікація мови.

28. Орфоепічні мовні норми. Характеристика звукового складу української мови. Милозвучність та евфонічність української мови.
29. Акцентологічні мовні норми. Словесний наголос. Наголошування прізвищ. Фразовий наголос.
30. Лексичні мовні норми. Полісемія, омонімія, синонімія, антонімія, паронімія у професійному мовленні правоохоронця.
31. Соціальні діалектизми (жаргон, аргі, сленг, обценна лексика). Територіальні діалектизми. Суржик і двомовність.
32. Фразеологія у правничій сфері. Мовні штампи та канцеляризми. Плеоназм і тавтологія.
33. Словотвірні мовні норми. Способи словотвору. Нормативність творення відтопонімних назв. Правила творення фемінітивів.
34. Морфологічні мовні норми. Нормативність уживання граматичних категорій іменника.
35. Морфологічні мовні норми. Нормативність уживання граматичних категорій прикметника.
36. Морфологічні мовні норми. Нормативність уживання граматичних категорій числівника. Особливості поєднання іменників з числівниками.
37. Морфологічні мовні норми. Нормативність уживання граматичних форм займенника.
38. Морфологічні мовні норми. Нормативність уживання граматичних форм дієслова. Творення і правопис дієприкметників, дієприслівників в українській мові.
39. Морфологічні мовні норми. Особливості творення прислівників. Синонімія прийменникових конструкцій.
40. Орфографічні мовні норми. Особливості українського правопису – 2019.
41. Синтаксичні мовні норми. Найтипівіші синтаксичні помилки як результат інтерференції російської та української мов.
42. Пунктуаційні мовні норми. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки у простому й складних реченнях.
43. Стилистичні мовні норми. Регулювання вживання мовних засобів відповідно до мовного стилю.
44. Культура мови як навчальна дисципліна. Основні поняття культури мови.
45. Культура мовлення правника як складник його професійної компетенції.
46. Етапи становлення й розвитку культури професійного спілкування. Шляхи підвищення особистої культури мовлення.
47. Сутність спілкування як процесу. Функції спілкування.
48. Перцептивний аспект спілкування.
49. Комунікативний аспект спілкування.
50. Інтерактивний аспект спілкування.
51. Моделі спілкування: характеристика.
52. Невербальні засоби спілкування.

53. Професійне спілкування правоохоронців. Види професійного контакту правоохоронців під час спілкування.
54. Функції, види, основні типи професійного спілкування правоохоронців.
55. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування правника: бесіда, консультація, нарада, прийом відвідувачів тощо.
56. Стратегії спілкування.
57. Гендерні аспекти спілкування.
58. Особливості спілкування правника з дітьми.
59. Особливості спілкування правника з літніми людьми й інвалідами.
60. Публічний виступ перед аудиторією як важливий засіб комунікації переконання.
61. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування.
62. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу.
63. Публічний виступ: етапи підготовки, складові частини, передумови успіху.
64. Презентація як різновид публічного мовлення. Типи презентацій.
65. Культура сприймання публічного виступу. Культура слухання.
66. Поняття мовленнєвого етикету. Мовний етикет як показник відповідних ділових стосунків між людьми.
67. Конфлікти в спілкуванні: сутність і причини виникнення.
68. Джерела конфліктів. Типи конфліктів.
69. Основні види конфліктогенів.
70. Типи конфліктних особистостей.
71. Подолання конфліктів під час спілкування.
72. Культура мови в інтернет-комунікації.
73. Нормативна та девіантна комунікація.
74. Мова ворожнечі як загроза інформаційної безпеки інтернет-комунікації. Правила нетикету.
75. Медійна грамотність і критичне мислення правоохоронців.
76. Українська правнича термінологія: історія становлення і джерела формування.
77. Сучасний стан української правничої термінології.
78. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії.
79. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. Термінологія обраного фаху.
80. Способи творення термінів. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів.
81. Лексико-семантична характеристика термінів правничого спрямування.
82. Джерела поповнення української термінології.
83. Українські електронні термінологічні словники.
84. Становлення і розвиток наукового стилю української мови.

85. Особливості наукового тексту та професійного наукового викладу думки.
86. Мовні засоби наукового стилю. Оформлювання результатів наукової діяльності.
87. План, тези, конспект як важливий засіб організації розумової праці.
88. Анотування та реферування наукових текстів.
89. Тези та правила їх укладання.
90. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання покликань.
91. Реферат як жанр академічного письма. Складові реферату.
92. Етика наукових публікацій. Академічна доброчесність з позицій антиплагіатної експертизи.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання містять поточний і підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути: екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проєкти; командні проєкти; аналітичні звіти, реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань і досліджень; інші види індивідуальних і групових завдань.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел і робочих зошитів, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самотійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\left(\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самотійної роботи за семестр} \right) / 2 \right) * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, із національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином, максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить – **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2–3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів із семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне

значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{2}$$

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, розв'язати практичне завдання тощо.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
12	97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
11	94-96			
10	90-93			
9	85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьма незначними помилками.
8	80-84			

7	75-79		С	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
6	70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
5	65-69			
4	60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
3	40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
2	21-39			
1	1-20	Незадовільно («не зараховано»)	F	Безумовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані

				навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
--	--	--	--	--

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. НОРМАТИВНА

1. ДСТУ 3966–2009 Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять. Типова інструкція з діловодства в органах виконавчої влади від 17.01.2018.
2. ДСТУ 4163-2020. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів. Київ, 2020.
3. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Київ, 2019.
4. Інструкція з оформлення документів у системі МВС України. / Наказ МВС України 25.07.2012 № 650. Київ, 2012.
5. Конституція України станом на 2021 р.
6. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях» від 18.06.2015 № 1000/5.
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання документування управлінської діяльності» від 17 січня 2018 р. № 55. Київ, 2018.

2. ОСНОВНА

1. Голопич І. М. Генеза правничих термінів сучасної української терміносистеми. *Сучасні проблеми соціально-гуманітарних наук*. Харків : ХНУВС, 2017. С. 18–20.
2. Голопич І. М. Граматичні труднощі перекладу юридичних текстів. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави* : тези доп. VIII Міжнар. наук. практ. конф. (м. Харків, 6 груд. 2019 р.) МВС України, ХНУВС; Консультат. місія Європейського Союзу. Харків : ХНУВС, 2019. С. 219–222.
3. Голопич І. М. Застосування правоохоронцями методу «Сторітелінг» у профілактичних бесідах із підлітками. Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences: Collection of scientific papers

[«ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the II International Scientific and Practical Conference \(Cambridge, October 29, 2021\). Cambridge-Vinnytsia: P.C. Publishing House & European Scientific Platform, 2021. Vol. 2. P. 49–50.](#)

4. Голопич І. М. Етика професійного спілкування правоохоронця. *19-й Міжнародний молодіжний форум «Радіоелектроніка і молодь в ХХІ столітті»*. Зб. матеріалів форуму. Т.11. Харків: ХНУРЕ, 2015. С. 83-85.

5. Голопич І. М. Культура мовлення правоохоронця. *22-й Міжнародний молодіжний форум «Радіоелектроніка і молодь у ХХІ столітті»*. Зб. матеріалів форуму. Т. 11. Харків : ХНУРЕ, 2018. С. 28 – 29.

6. Єльнікова Н. І. Аспекти вивчення кібербулінгу у сучасних наукових розвідках. *Актуальні проблеми сучасної науки та освіти (частина III): матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 09–10 листопада 2020 року*. Львів : Львівський науковий форум, 2020. С. 44–46.

7. Єльнікова Н.І. Лексико-семантичні особливості юридичної термінології *Сучасні проблеми соціально гуманітарних наук*, (Харків, 2 червня 2017 р.) / МВС України, Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків : ХНУВС, 2017. С. 24-27.

8. Єльнікова Н. І. Лінгвістичні аспекти вивчення мовленнєвої агресії в українськомовному медіапросторі. *Філологія початку ХХІ сторіччя: традиції та новаторство : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 30 вересня – 1 жовтня 2022 р., м. Київ. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2022. 116–120.*

9. Єльнікова Н. І. Медіатекст як об'єкт лінгвістичних досліджень. *22-й Міжнародний молодіжний форум «Радіоелектроніка і молодь у ХХІ столітті»*. Зб. матеріалів форуму. Т. 11. Харків : ХНУРЕ, 2018. С. 33–34.

10. Єльнікова Н. І. Мобінг як вияв девіантної комунікації: лінгвістичний аспект. «Ad orbem per linguas. До світу через мови». *Матеріали Міжнародної науково-практичної відеоконференції «Наративи сучасної України у світовій геополітиці», 18–19 травня 2023 року*. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2023. С. 115–117.

11. Єльнікова Н. І. Мова як відображення соціальних змін у суспільстві. *Актуальні проблеми сучасної філології та методики викладання мов у вишах. Матеріали II Всеукраїнської конференції*. 2019. С. 40–42.

12. Єльнікова Н. І. Мовлення молоді як лінгвістичний феномен. *Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 13-14 липня 2020 року*. Львів : Львівський науковий форум, 2020. С. 54–55.

13. Єльнікова Н. І. Мовний аспект комунікації в українських версіях соціальних мереж. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави*. Харків, 2017. С. 43–46.

14. Єльнікова Н. І. Неологізми у медіатекстах періоду воєнного стану в

Україні. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану : зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фіз. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Харків : ХНУВС, 2022. С. 298–301.

15. Єльнікова Н. І. Просторічна лексика у системі сучасної української мови / XI Міжнародна науково-практична конференція «Культурне розмаїття: матеріальна та нематеріальна культура різних країн світу». Зб. матеріалів конференції. Т. 11. Харків : ХНУРЕ, 2019. С. 47–48.

16. Єльнікова Н. І. Семантичні особливості жаргонних номінацій людини / Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави: тези доп. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 листопада 2018 р.). Харків: ХНУВС, 2018. С. 305–307.

17. Єльнікова Н. І. Соціолінгвістичні особливості функціонування молодіжного сленгу у курсантському середовищі. Харківський національний університет внутрішніх справ: 25 років досвіду та погляд у майбутнє (1994–2019 рр.) : зб. тез доп. на міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя створення ун-ту, Харків, 22 листоп. 2019 р. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. С. 169–171.

18. Єльнікова Н. І. Стійкі мовні одиниці в усному професійному мовленні правоохоронців. Шлях успіху і перспективи розвитку (до 26 річниці заснування Харківського національного університету внутрішніх справ) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 20 листоп. 2020 р.) / [редкол.: Д. В. Швець (голова), О. М. Бандурка, С. М. Гусаров та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2020. С. 191–193.

19. Єльнікова Н. І. Структурний аналіз юридичних термінів у сучасній українській літературній мові. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18 листоп. 2016 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2016. С. 79-82.

20. Єльнікова Н. І. Теоретичні засади вивчення девіантної комунікації. «Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика». Т. 32. № 4, 2021. С. 18–24.

21. Єльнікова Н. І. Типові помилки у мовленні правоохоронців. Харківський національний університет внутрішніх справ: 20 років у статусі національного : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 2 берез. 2021 р.)] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. С. 391–393.

22. Єльнікова Н. І. Тролінг в українськомовних медіа: лінгвістичний аспект. Південний архів (філологічні науки). № 87. 2021. С. 16–20.

23. Єльнікова Н. І. Тролінг як амбівалентне явище в інтернет-комунікації курсантів-правоохоронців. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. X Міжнар. наук.-практ. конф.,

- [присвяч. 27-й річниці створення Харків. нац. ун-ту внутр. справ \(м. Харків, 19 листоп. 2021 р.\) / МВС України, МОН України, ХНУВС. Харків. 2021. С. 282–284.](#)
- [24.Єльнікова Н. І. Формування мовної компетенції у майбутніх правоохоронців при викладанні навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування». Мовна підготовка поліцейських: традиції, перспективи та зарубіжний досвід: Матеріали Міжнародного круглого столу з нагоди 100-річчя Одеського державного університету внутрішніх справ \(04 серпня 2022 року\). Одеса: ОДУВС, 2022. С. 35–39.](#)
 - [25.Єльнікова Н. І. Формування та розвиток орфоепічної компетенції в майбутніх працівників правоохоронних органів. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції \(Харків, 16 – 18 березня 2023 р.\) / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. С. 743–746.](#)
 - [26.Єльнікова Н. І. Фразеологія у професійному мовленні правоохоронців. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2019. С. 305–307.](#)
 - [27.Єльнікова Н. І. Частотність уживання фемінітивів в апараті МВС. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. \(м. Харків, 27 листоп. 2020 р.\) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. С. 261–263.](#)
 - [28. Єльнікова Н. І., Ісаєва О. В. Аббревіація в мовленні курсантів-правоохоронців. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави: тези доп. XI Міжнар. наук.-практ. конф.\(м. Вінниця, 9 груд. 2022 р.\). Вінниця, 2022. С. 218–219.](#)
 - [29. Культура усного фахового спілкування правоохоронця: навчальний посібник / уклад. Єльнікова Н. І., Голопич І. М. Харків. ХНУВС. 2021. 292 с.](#)
 - [30. Навчально-практичні матеріали до семінарських занять із української мови професійного спрямування \(мовні норми\): методичні рекомендації /Упор.: Єльнікова Н. І., Голопич І. М., Полтавська Д. В. Харків : ХНУВС, 2016. 44 с.](#)
 - [31. Навчально-практичні матеріали до семінарських занять із української мови професійного спрямування \(документи\): методичні рекомендації /Упор.: Єльнікова Н. І., Голопич І. М., Полтавська Д. В. Харків : ХНУВС, 2017. 69 с.](#)
 - [32. Навчально-методичні матеріали до семінарських занять із української мови професійного спрямування \(Термінологія. Науковий стиль\) / Н. І. Єльнікова, І. М. Голопич, Д. В. Полтавська. Харків : ХНУВС, 2018. 45 с.](#)

33. Оверчук О.Б. Культура мовлення як складова професійної культури поліцейського. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 6 груд. 2019 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Консультат. місія Європейського Союзу. – Харків : ХНУВС, 2019. С. 234-236.
34. Перцева В.А. Особливості веб-комунікативного мовного акту. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави. Тези доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 6 грудня 2019 р.). Харків, ХНУВС. 2019. С.238-239.
35. Перцева В.А. Способи реалізації суб'єктивності в науковому тексті. Харківський національний університет внутрішніх справ: 25 років досвіду та погляд у майбутнє (1994–2019 рр.): Збірник тез доповідей. Харків : ХНУВС. С.353-355.
36. Перцева В.А., Шкуропатська Д.В. Мовна компетенція майбутнього юриста // Україна на шляху державотворення: історія та сучасність: Всеукраїнська НПК, 26 травня 2016 р. Харків : ХДУХТ, 2016. С.263-264.
37. Українська мова професійного спрямування (мовні норми): навчальний посібник. / Н.І. Єльнікова, І.М. Голопич, Д.В. Полтавська. Харків : ХНУВС, 2019. 182 с.
38. Мовні особливості ділових паперів / Єльнікова Н.І., Голопич І.М., Оверчук О.Б. Харків : ХНУВС, 2020. 172 с.
39. Чорний І. В., Єльнікова Н. І. Правове регулювання української мови як державної в українській освітній сфері. Право і безпека. Т. 88. № 1. ХНУВС, 2023. С. 88–98.
40. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Підручник. 4-те видання. Київ : Алерта, 2014. 696 с.

3. ДОДАТКОВА

1. Береза Т. Гарна мова – одним словом: словник вишуканої української мови. Львів, 2017. 420 с. Режим доступу : https://chtyvo.org.ua/authors/Bereza_Taras/Harna_mova_odnym_slovom_slovnyk_vyshukanoi_ukrainskoi_movy/
2. Єщенко Т. А. Теорія і практика професійної комунікації. Львів : Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2019. 65 с. Режим доступу : https://resource.odmu.edu.ua/chair/download/90813/ftl67Mvh7rUvXeSzSr52g/%D0%95%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20teoriya_i_praktyka_profesiynoyi_%20komunikatsiyi_1_kurs_farm_denna_forma_navchannya.pdf
3. Клак О. С. Практикум з української мови за професійним спрямуванням : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 152 с. Режим доступу : https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/Praktykum-z-ukr.movy.pdf

4. Остапченко О. Українська мова в грі: Проблемні завдання, конкурси, змагання, цікаві факти, тести, квести. К, 2018. 224 с. Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27069/1/Ostapchenko_Ukrainska_mova_v_hri.PDF
5. Українська мова (за правознавчим спрямуванням): навчальний посібник / О. А. Лисенко, В. М. Пивоваров, Л. М. Сідак та ін. Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2014. 340 с. Режим доступу : https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2014/NP_93.pdf
6. Українська мова за професійним спрямуванням [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів технічних спеціальностей освітньокваліфікаційного рівня «бакалавр» / НТУУ «КПІ» ; уклад. Ю. Л. Бондаренко. Київ : НТУУ «КПІ», 2014. 152 с. Режим доступу: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/8146>
7. Українська мова за професійним спрямуванням. Навчальний посібник / В. Ю. Підгурська, І. В. Голубовська. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 192 с. Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/33841/1/Pidgurska.pdf>
8. Царьова І. В. Мова і термінологія наукових досліджень у юриспруденції : навчальний посібник. Дніпро : Вид. «Інновація», 2019. 114 с.
9. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с. Режим доступу : https://alerta.kiev.ua/img/cms/PDF/Shevchuk_Ukr_mova_prof_spryamuv_23_Zmist.pdf

7. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Волощак М. Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. Режим доступу: <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>
2. Експрес-уроки української мови Олександра Авраменка. Режим доступу: <https://ippo.kubg.edu.ua/ekspres-uroky>
3. Іваніна Т. В. Теорія та практика перекладу: Навчальний посібник для студентів четвертого курсу всіх форм навчання спеціальності «Мова та література». Запоріжжя, 2010. 32 с. Режим доступу: [Скачать Теорія та практика перекладу \[DOC\] - Все для студента \(twirpx.com\)](#)
4. Лінгвістичний портал. Режим доступу: www.mova.info
5. Мережева спільнота «СЛОВОВІР». Режим доступу: <https://slovotvir.org.ua/>
6. Офіційний сайт української мови. Режим доступу: <http://ukrainskamova.at.ua/>
7. Портал української мови та культури Словник.ua. Режим доступу: <https://slovnyk.ua/>
8. Словник скорочень української мови. Режим доступу: <https://abbrs.info/>
9. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. К.: Наукова думка, 1970–1980. Режим доступу: <http://sum.in.ua/>

10. Тренажер з правопису української мови. Режим доступу: <https://webpen.com.ua/>
11. Український правопис. Режим доступу: <https://2019.pravopys.net/>
12. Українське ділове мовлення. Режим доступу: <http://www.dilovamova.com>.
13. Школа української мови Івана Ющука. Режим доступу: <https://ushchuk.wordpress.com/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D0%B7-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8/>